

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre . . . . . 6 K.
 Negyedévre . . . 3 K.
 Hirdetési díj: Egyhasábos
 petitsor egyszeri hirdetése
 15 l. Közlemények sora 40 l.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
 KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

Szerkesztőség és
 kiadóhivatal ::
Kösch Árpád
 könyvnyomdája
 Eperjes, Fő-u. 59.
 :: Telefon-szám 16. ::

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye. □□

A betlehemmi csillag.

A betlehemmi csillag derengő fénye kezd világítani utainkon.

A háború harmadik esztendejének karácsonya enyhületet hozott a meggyötrött szivekbe.

Megszületett, legalább reménysége a béke Megváltójának.

Jászolban fekszik, pólyában nyugszik. De hát már mégis útjára indult.

Innét indult ki, Mária országából, Magyarországból.

Itt hangzott el először, nem Bécsországban: Lengyen már béke!

És lőn világosság.

A világosság pedig ez. Mi magyarok és velünk szövetségeseink sohasem akartunk háborút. Sohasem akartunk hódítani. Mi csak védekeztünk. Védekezünk ma is. Védelmi háborúnkban minket le nem győzött senkisé. Ezután sem győz le senkisé. És éppen győzhetetlenségünk tudatában, leverhetetlenségünk biztos érzésében nagylelkűen felajánlottuk ellenségeinknek: kezdjék meg velünk a béketárgyalásokat.

Ez az igazság. Ennek az igazságnak fénye besűrűdött minden elrejtett zugolyba. A betlehemmi csillag fényrezdülései odafonódtak az egész emberiség lelkének érzelemszájai közé. Béke kell, béke kell! Hiába

akarják már ezt a felharsanó hangot elfojtani az ellenséges államok rosszlelkiismeretű kormányai. A nagy néptömegek lelkének vulkánjaiból újra egekre tör.

A testvériesültség világmegváltó szavai hangzottak ki a mi békeajánlatunk őszinte szózatából. Ezeknek a szavaknak értelmét többé semmiféle mesterkedéssel elhomályosítani nem lehet.

Mi békét akarunk és akartunk kezdettől óta. Ezért kell a legfényesebb sikerre emelnünk az ötödik hadikölcsönt. Akik nem akarnak békét, azokat rákényszerítjük. Ha szóval nem lehet, rákényszerítjük fegyverrel. Bukarestet nem hiába foglaltuk el. Lengyelországot nem hiába állítottuk vissza. IV. Károly királyunk, kinek fejét nemsokára övezi Szent István király koronájának glóriája, nem hiába mondotta ki, hogy békét akar szerezni népeinek. A betlehemmi csillagot mi indítottuk el útjára. Nem engedjük, hogy ennek a csillagnak fénye elhomályosodjék.

Ragyogjon tovább is. Ragyogjon húsvétig. Odáig meglesz a feltámadás.

Kitartás, bizalom. Ellenségeinken győzni fog a Béke eszméje.

A betlehemmi csillag feltartóztathatlanul megy a maga útján...

Vármegyei közgyűlés.

Vármegyénk a koronázáson.

Sárosvármegye törvényhatósági bizottsága e hó 18-ikán d. e. 10 órakor tartotta évnegyedes rendszeres téli közgyűlését.

Ezen közgyűlésen került tárgyalás alá a vármegye részvétele a koronázási ünnepségeken.

Alkotmányunk ezen magasztos ünnepén a vármegye közönsége képviseletileg vesz részt.

Mínthogy a koronázási ünnepélyen egy-egy törvényhatóság csak három taggal képviseltetheti magát, Sárosvármegye képviseletében Bujanovics Gyula főispán, Tahy József alispán és dr. Piller Dezső a lemesi járás főszolgabírája vesznek részt, ez utóbbi mint zászlótartó.

Itt említjük meg, hogy a városok és járások is két-két képviselőt küldenek a koronázási ünnepélyre. A járásokból a népviseletben vesznek részt a kiküldöttek.

A városok képviseletében a következők vesznek részt a koronázási ünnepségeken:

Eperjesről: Dvortsák Győző, Lukovich Aladár; Bártfáról: László Lajos és Mészáros Lajos; Kiszebenből: Eiszelt Antal és Gallé Hugó.

A vármegye közgyűlésén egyébként semmi más jelentősebb tárgyú ügy nem került tárgyalás alá.

Az alispánnak lapunk mult számában ismertett jelentését tudomásul vette a közgyűlés.

Egyedül az egyes bizottságok megalakítása kelthetett nagyobb érdeklődést.

A közigazgatási bizottságban Bornemisza Lajos, Piller Kálmán, dr. Schmidt Gyula, Szmrecsányi Jenő és Urbán Gyula bizottsági tagok megbízatása ez év végével lejárt, a közgyűlés azonban titkos szavazással mind az ötüket újra megválasztotta.

Azután a közgyűlés megalakította három évre a várm. állandó-választmányt, egy évre a várm. igazoló-választmányt három évre a vm. állandó bíráló-választmányt, három évre a vm. egészségügyi bizottságot, három évre a vm. lótenyésztési bizottságot s betöltötte a járási mezőgazdasági bizottságból kilépő tagok helyeit.

Majd a várm. alispánja előterjesztette a községi-és körorvosok 1917. évi illetményeire vonatkozó szükségleti kimutatást.

Ezután a vármegyei árvaszék előterjesztése került sorra, az ötödik hadikölcsönre a vm. összesített gyámpénztár pénzkészletéből 300,000 koronának jegyzése iránt.

Majd az egyes várm. alapok 1915/16. évi zármadásai, illetve költségvetései kerültek sorra.

□□□

Felruházó-ünnepély.

Most, midőn minden nap az elmulás, enyészet, siratás és megnyugvás jegyében virrad mireánk; midőn századoknak visszafojtott önzése és hatalmi vágya vulkán szerűen tör elő a gyűlöletnek vérpatakjaiban, mennyire felemelő ránk nézve a tudat, hogy a szeretet, ahelyett, hogy romjaiba dőlne a világ sok remek alkotásával és reménységével együtt, folyvást új munkateret keres és talál.

Ilyen az Első Eperjesi Szegénygyermekeket Felruházó Asztaltársaság szeretetmunkája is, mely dec. hó 17-ikén tartotta meg felruházó-ünnepélyét.

Ez az asztaltársaság, midőn ötvenöt gyermeket, a háborúban elesettek és hadbavonultak gyermekeit felruházta, nemcsak bizonyosságot tett a szeretetnek ható erejéről, hanem midőn e nemes eszmének új pártfogókat is toborzott, egyszerűs mind tanújelét adta annak, hogy a szeretet minden akadályt le is tud győzni, ha valami nemes eszméről van szó!

A felruházó-ünnepélyt, mely Palkovits vendéglőjében volt megtartva, megelőzte a gyermekek felruházása, mely után Gottdiener vendéglős uzsonna-teával vendégelte meg a gyermekeket.

Maga az ünnepély este 7 órakor kezdődött

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52

A rövid, hatásos megnyitót Gregor Endre elnök tartotta. Rámutatott arra, hogy a jelen évi szeretet-akciót nagyon megnehezítette a drágaság; mindazáltal az asztaltársaság nem riad vissza, hogy utólag a felruházandók számát növelje. Beszédje végén pedig kiemeli azokat a «szövetségeseket», akik az asztaltársaságot kiváltságosokként támogatták céljai elérésében.

Az ünnepi beszédet *Liptai Lajos* ev. esperes tartotta.

Ünnepi beszédében kifejtette, hogy a világháború iszonyú borzalmai között is legnagyobb vigasztalásunk Istennek eme biztatása: ne csüggedj, mert én a te Istened vagyok.

Ezt az isteni ígéretet meg kell hallani, meg kell érteni értünk küzdő, értünk vérző katonák millióinak.

Ezt az isteni ígéretet meg kell hallani és meg kell érteni azoknak az özvegyeknek, akiknek van már siratnivalójuk; azoknak az árváknak, kiknek édesatyja, gondozója és oltalmazója ott veszett már a küzdő csatán. Nem vigasztalhatja meg ezeket senkinek szava, részvéte és jósága, egyedül az isteni kegyelem biztatása.

Sok szenvedőt teremtett már ez a borzalmas háború, sok vért és sok könnyet öntött, de a keserűség forrásával egyúttal az isteni kegyelem forrását is megnyitotta a világnak s a borbóló ágyúk döngése sem némíthatja el az isteni ígéret és biztatás szelid vigasztalását: ne féljete! nem hagylak árvakul, eljövök tihozzátok!

E borzalmak között is jelen van a Krisztus. Ő él, őt nem lehet megölni soha! Az ő keresztje élet és örökkévalóság! Ott él ő könyörülő szeretetben, ott él ő könnytörő jóságban, ott él ő a sebesülteket felszedő szeretetben, ott él ő a holtakat eltemető részvétben, ott él ő a nyomort enyhítő együttérzésben, ott él ő az éhezőknek és mezíteleneknek felkaroló gondoskodásban.

A Krisztus ott él az eperjesi szegény gyermekeket felruházó asztaltársaságban is. Hiszen amely társaság a legtöbb jót tesz, a legtöbb szeretetet mutat, a legtöbb gyöngédségre kész, abban a társaságban az Isten lelke, az Isten szeretete nyilatkozik meg.

Isten áldása legyen e társaságon s annak minden egyes tagján!

Majd a gyermekekhez is intéz néhány meleg

szót. — Megvilágítja előttük, hogy a nemes asztaltársaság ajándékát önérettel és szegénykezés nélkül kell elfogadni, mert hiszen ez nem a könyörület alamizna-adománya, hanem a szeretet hazafias megnyilvánulása. Hős apáik a haza terhére hordozzák s így a haza sem feledkezhetik meg róluk.

Az ünnepély méltó befejezése *Faragó József* kir. tanácsos beszéde.

Végtelenül örvend, hogy ezt a társaságot eperjesinek mondhatja, mert ez a társaság különösen a világháborúban a legszebbet, legmagasztosabbat cselekedte. Kivánna nagyon, hogy Eperjes város társadalmának minden rétege ezen igazán a jótékonyság érdekében sokat cselekvő társaság munkájáról tudomást szerezzen és felkarolja. Majd Gregor Endrét, az asztaltársaság elnökét köszönti fel s olyanak mondja őt, minőnek Hindenburgot mondják. Legjobb hadvezérnek, vasmarkúnak, aki szövetségeseivel a legnagyobb akadályokat képes áttörni. Mily nagy cselekedet, úgymond, a mai rettenetes drágaság mellett 60 gyermeket felruházni! És ez Gregor Endre fáradhatatlan munkájának tudható be. Végül Isten áldását kéri a társaság munkájára.

Erdélyiek segítése.

Az Erdélyből menekült honfitársak segítésére Bujanovics Gyula főispán által megindított akció további eredményéről szól az alábbi gyűjtés.

A főispánhoz beérkezett adományok:	
A ladomérvágási körjegyző gyűjtése	5 66
A turinai körjegyző gyűjtése	90 96
Kucsma Margit fintai tanítónő adom.	16 —
A margonyai körjegyző gyűjtése:	
Hankvágása községben	31 58
Herhely	26 62
István	13 85
Krucsó	18 58
Lászó	17 40
Margonya	20 10
Tapolyhanusfalva községben	12 46
Tapolyortovány	26 —
A kisszebeni járási főszolgabíró újabb gyűjtése	74 —
Az erdővágási körjegyző gyűjtése	32 64
A giráltsi m. kir. pü. öri bizottság gyűjt.	62 50
A kelembéri körjegyző gyűjtése	1005 —
A felsővízközi járási főszolgabíró gyűjt.	137 60
Összesen	K. 1590 95
Az előző héten befolyt	22113 82
Együtt	K. 23704 77

A befolyt adományokból eddig a kormányhatóságom alá tartozó vármegye területére menekült erdélyiek részére kifizettem 47 esetben 3404 kor. 30 fillért.

Az adakozók nemeslelkű adományaikért, a gyűjtők pedig szíves fáradozásaikért ezúttal fogadják hálás köszönetemet. Eperjes, 1916. dec. 22. *Bujanovics Gyula* s. k., főispán.

Szerkesztőségünkbe beérkezett adományok:

Hartmann Emil	5 —
Hartmann Gyula	2 —
Lichtig Jakab	2 —
Landau M. A.	3 —
Fuchs Izsó	1 —
Lazor István	1 —
Mayer A.	1 —
N. N.	3 —
N. N.	5 —
Adamkovics István	2 —
N. N.	5 —
Összesen	K. 30 —

HIREK.

Karácsonyi álmok.

Az aranyhegedű.

Ez a kis mese karácsony előestéjén történt, amikor az égen selymes-szegélyű felhőuszályok rohantak végig misztikusan egymásba-ölelve s amikor itt lent a földön a sötétség hallgatag elzárkózottsággal nehezedett a házak falára.

A belvárosban, az egyik házban, ahol a béke angyala szintén leejtett egy karácsonyfát, egy kis család lapozgatott a képzeleték tarka könyvében. Az anya az asztal előtt állt és elmélyedve nézett maga elé; a gyermekek pedig a tarka cukorkákkal és díszletekkel telt kis fenyőfácska körül állottak és ujjongtak az örömtől.

A gyermekek nem tudták, hogy minden ezüstbe-rezdülő fény és kékesbe játszó fény a földreszállott Szeretnek nyújtott oda egy-egy mirtus levelet *az embernek* nevében; és nem tudták, hogy odakint idegen országban, az összeszagott földeken az évszázadokon összehalmozódott gyűlölet és hatalmi vágy korbácsütéssel suhítja végig a nemzeteket, ha nem akarják megtagadni a betlehemi jászol csillagát. De az asszony értette a világ nagy ellentmondását és azért volt olyan szomorú.

a kis szívébe — gombostűjét. Belekerültél te is, kis rozsdabarna-ruhás pillangó a gyűjteménybe, egy régi, poros skatulyába...

Mint akit légáram ér, felkapja a fejét a katona, hirtelen feláll... sürgős dolga van, úgy lehet... a kisleány is megrezzen, mint ki álomból ébred. Kipirult arcához nyomja a két kezét... sóhajt... szúrja a gombostű... nehéz szabadulni... lassan, zavartan bibelődik a keztyűjével

— Pardon, egy kis dolgom van — szól a katona udvarias, de már kissé lehült hangon. (Csak maradj, vergődő kis pillangóm a skatulyában, olvasom én az arcáról.)

— Csak menjen, én addig felveszem a kabátomat. — Sietve távozik a délceg vitéz, hóna alatt a láthatatlan lepkefogóval, hisz még szüksége lehet rá. Kilép az ajtón, a friss levegő jólesően megborzonegatja s a lelkében is valami kellemes érzés motoszkálhat, mert szénfekete, nyírott bajuszokja alatt édes-kedves mosoly játszadozik. A kijárat felé irányul tekintete, onnan jön valaki a vasúti osztag főhadnagyának oldalán. Foszforos láng gyúl ki a szemében s lepke-

TÁRCA.

Ki vagy te...

Ki vagy te, kivel találkozom
Egy elhagyott, járatlan úton?

Rózsákkal tele kis kötényed,
Arcod mosolya: csupa élet.

Gondtalanul futsz, rohansz előre,
Álmok csalóka, hímes ösvényére.

Vissza sem nézel s nem tudod,
Hogy szép rózsáidat hullatod.

Rád nézek újra s már tudom:
Te vagy letűnt szép ifjúságom.

□□□ Tartalyné S. Ilonka.

Visszaemlékezés.

(Egy nyári útra.)

Írta: Tartalyné S. Ilonka.

Mezővárosnak forgalmas állomásán, hol — mint a filmen — percről-percre változik a kép, utasok tarka csoportjai lépik el a perront.

Kék mezőben két fehér csillag; önkéntesi karpaszomány: egy hódító útra induló katona zubbonyán, aki egyelőre azonban csak itt akar hódítani. Láthatatlan, zöld lepkefogó van a hóna alatt s egy nevető, rozsdabarna-ruhás kis pillangó felé közeleg. Ahogy kéz a kézben, én már látom a diadalt vitéz szép szemében: Hopp, megvan! A kisleány már nem lát egyebet, mint a gavallérját és nem hall mást, mint édes, hódító bókjait.

Majd beülnek az étterembe — jobb mulatság híján én is odatérek —, sör van előttük, Az önkéntes iszik s ilyenkor a kisleány is megnevesíti piros ajakát... aztán kacag, önfeledten, kedves odaadással... biztosan szépet mondott neki csinos udvarlója. Juj!... most meg cigarettára gyűjt, ügyetlen, de kecses mozdulatokkal... az ő kedvéért.

Eldobja a fiú a cigarettát, rákönyököl az asztalra s egészen közel hajlik a kisleány égő arcához s lám!... a kis rozsdabarna-ruhás pillangó nem félti gyöngé szárnyait a tüztől, pedig — jól látom — ... éppen most szúrta bele — egyenesen

FÜSZERÁRÚK, CSEMEGÉK, CUKORKÁK □ □ **LEGJOBB MINŐSÉGBEN**

KLEIN JENŐNÉL

Odagondolt, egymást az emb halál. A két gyermek lángba, végigsim papirosba öltöztet volt az öröme,

Az asszony üres és kongó, mindent természet szépnek; olyan És öröme alig csunya egyik büszkén, kevélyen

... A gyermek a bánatos anya volt: horgonykó Többsincs király mentek; a tündér gában mindig aranyhegedű. Az idegen földeken ny álmodott, melyek esőben előrerohan ki. És halotta a k levegőt sírni és álmában ezt kiab

A karácsonyfá volna. Az egyik hegedű és amint nem volt olyan sz még a fán függött: hasadt rajta az ar

A szakadék fel

A kályhában ráncoshomlokú, b És amint így elgot betlehemi jászolról és az «új híradás» megkopogtatta sz

Fiatallány volt téve, testéhez Úgy festett, mint a pirosra fújta a sz morúság sirdogált

Mélységes odaa talan bizalommal. igen sokat tudna s rajta venni, hogy azt tudatni, ami a

fogója szolgálatraké szalutál Csodaszép annak szól a hódola színű kalap alól kanc aranszínű fürtei, lokára és halántéká zően mosolygó arc vesztegetően csillog illik néki s a divatos tetszetősen simul g

Mint régi isme kellemes meglepetés (Mi vagy te ehhez pillangó?)

Áradozva, boldo hangját s a főhadna vette felesleges vo alatt diszkrétén vis

Egy perc elmu A kis szöke cipője latokkal nagy ákum vel a homokba. A mohón, mintha sze átitatni. Már meg langyos nyári szell hangfoszlányait hul

Valamit szól a v néz. (Fél a kis rozstetétől.) Megindul kedve, vigan, csev

Odagondolt, ahol ólomgolyókkal üdvözlik egymást az emberek; ahol száz nap százezer halál. A két gyermek pedig belebámult a gyertyalángba, végigsímitotta tekintetével a selyempapírosba öltöztetett papírfigurákat és határtalan volt az öröme, ha valami újat felfedezhetett.

Az asszony úgy találta, hogy a szoba hideg, üres és kongó, mint az érc. A gyermekek azonban mindent természetesen találtak, mindent olyan szépségű; olyan színesnek és leírhatatlannak! És örömük alig ismert határt, amikor a karácsonyfa egyik rejtett szegletében felvillant büszkén, kevélyen az aranyhegedű.

... A gyermekek aludni tértek és elszenderült a bánatos anya is. A gyermekek álma színes volt: horgonykövekből palotákat építettek; Többsincs királyfival az Óperenciás tengerre mentek; a tündérek pedig, akik a csodák világában mindig otthon vannak, játszottak az aranyhegedűn. Az asszony pedig hideg éjjelekről, idegen földeken nyúló bánatos szirmú virágokról álmodott, melyek puskaporfelhőben, gránát-esőben előrerohanó katonák nyomában virultak ki. És halotta a kürtöt szólani, a dobot peregni, a levegőt sírni és a földet nyöszörögni... és álmában ezt kiabálta: «Ne bántsátok őt!...»

A karácsonyfa ekkor mintha megrezsent volna. Az egyik ágon megingott a csokoládéhegedű és amint lehullva a földön hevert, már nem volt olyan szép, mint annakelőtte, mikor még a fán függött: apró darabokra tört és végighasadt rajta az aranypapír!

A szakadék felé.

A kályhában vígan pattogott a tűz. Kint ráncoshomlokú, borzashajú hideg szél fujdogált. És amint így elgondolkoztam a karácsonyról, a betlehemi jászolról, a szeretetről, az ítéletidőről és az «új hiradás»-ról, valaki gyengén és féltéken megkopogtatta szobám ajtaját.

Fiatal leány volt. Nyaka köré kopottas boa volt téve, testéhez teljesen egyszerű ruha simul. Úgy festett, mint a legtöbb szegény lány. Arcát pirosra fújta a szél, a szeméből pedig a szomorúság sírdogált elő.

Mélyseges odaadással tekintett reám, határtalan bizalommal. Látszott rajta, hogy sokat, igen sokat tudna szólani, de azt is észre lehetett rajta venni, hogy inkább a hallgatásával akarja azt tudatni, ami a szívére nehezült.

fogója szolgáltrakszen suhan egyet, ahogy híven szalutál Csodaszép szöke bakfis az, aki ott jön, annak szó a hódolatteljes tisztelgés. Nagy, rózsaszínű kalap alól kandikálnak ki bájosan elrendezett aranyszínű fűrtel, leomlanak mélyen fehér homlokára és halántékára, kedves keretet adva igézően mosolygó arcának. Gyöngysor foga megvesztegetően csillog. Türkiszkek ruhája nagyon illik neki s a divatosra ástitilált magyaros pruszlik tetszetősen simul gyöngéd alakjához.

Mint régi ismerősök köszöntik egymást, a kellemes meglepetés, öröm cseng ki hangjukból. (Mi vagy te ehhez képest, elfelejtett, kis barna pillangó?)

Áradozva, boldog örömmel hallgatják egymás hangját s a főhadnagy úr — úgylátszik — észrevette felesleges voltát, mert valamelyes ürügy alatt diszkrétén viszavonul.

Egy perc elmúlik s nem szólnak egymáshoz. A kis szöke cipője orrát nézi s bájos mozdulatokkal nagy ákum bákumokat von fehér ernyőjével a homokba. A katona pedig őt nézi hosszan, mohón, mintha szemeit e bájos képpel akarná átítatni. Már megtalálták a szavakat, mert a langyos nyári szellő a szép szöke leány csengő hangfoszlányait hullámozza felém.

Valamit szól a vitéz s közben idegesen hátránéz. (Fél a kis rozsdabarna-ruhás pillangó tekintetétől.) Megindulnak most egymás mellett lépkedve, vígan, csevegve, a raktárak felé. (Nem

— Uram, a legszebb, legfehérebb ünnepét most ünnepli a világ — mondta — és én eljöttem Önhöz, hogy megvédelmezzen azoktól, akik mindig futnak utánam és agyon akarnak tiporni. Az élet diszharmóniája nagy és porba tiporja a szerencsétleneket és én még egy percig habozva állok, mert tetszik tudni...

Ismertem a leányt már régen. Évek előtt még vígnak, boldognak láttam. Édesatyja egyszerű díjnok volt, de nagyon pontos ember. De úgy szokott történni, hogy amikor az élet nyomora nagyon viaskodik valahol, akkor elköltöznék sokan máshová... Ő is oda költözött. Nem hagyva semmit maga után hátra. Illetve valamit mégis. Három gyermeket és egy mostoha anyát: a nyomort. Az öreg Veési Ferenc, ha életében nem is vétkezett, mert nagyon jámbor és istenfélő volt, de a halálával végtelenül nagy botlást követett el. Isten nyugosztalja szegényt!

— ... Igen uram, ma karácsony napja van, és minden fehér, minden hófehér. De fekete a jövő és — a Megváltó ma született.

Összereztem e szavakra. Igaza volt. A szeretet ünnepét ülték az emberek, az élet konzonanciájának ünnepét és mégis volt hely, ahol az árvaság nyöszörgött. És éreztem, ha ma fel is emelem, és neki is adom a holnapomat, de mi lesz vele később, azután?... Igen, dolgozni fog... de odahaza két kis gyermek belefagy a télbe...

És leültem és vigasztalni kezdtem és minden úgy fájt, mint az emésztő lelkiismeret, mert tudtam, hogy a názáreti Jézus még nem született meg csak a gyermekek szívében.

Láttam rajta, hogy nagyon fáradt, mert szavaimra csak bágyadtan figyelt. Látszott rajta, hogy nyugalomra, békére szorul. Magára hagytam... Hadd álmodjon, hiszen karácsony napja van!...

... Az asztalra hajtotta fejét és nemsokára elszenderedett. Csak olykor rázta meg a csukló szepegés. A jövődjé járka benne csendes lépésekkel, miként a misztikusan kongó templomban a szentek arnyai.

Ugyan miről álmodott? Selyemrongyról, vagy kreton-ruháról?... *Marencsin Zoltán.*

A nikel december 31-ikén
20 fillére- kivonják
seket a közforgalomból!

akarod látni, úgy-e szép katonám, hogy vonaglik a szárnya a kis pillangónak. Ilyenkor — hisz mindenki tudja — legjobban a skatulyát befedni.)

Egyet villan még a kis kék ruha, a csillogó haj s elnyelik őket szemem elől a fák lombjai. Most jön a kis barna.

Türelmetlenül néz körül s arcán kellemetlen kifejezés ül. Bántja valami, amit nem tud palástolni. Leteszi a csomagját, begombolja barna selyem köpenyét és sétál fel őt lépést, vissza ugyanannyit.

Vár... vár... de hiába. (Úgy-e, szúr a gombostű, kicsikém, de ész nélkül rohantál a zöld hálóba, mert szépen mosolyogtak rád.)

Sóhajva veszi föl a csomagot, mert éppen beszállás van s ő is utazik. Még egyszer szét-néz reménykedve.

— Nincs... nincs... — látom arcán a csalódást.

Felszáll a vonatra, megáll az ajtóban s onnan néz véges végig a pályán. Mintha fénylene valami — talán az első családás könnye — a szempilláján, vagy csak én látom úgy?

Már rohan is vele a vonat...

És te szép, szöke tündér? Te is belekerültél a zöld hálóba? Neked is a szívedbe talált a gombostű?

Nem hiszem! Inkább megnyugszom a gondolatban, hogy saját fegyverével győzted le a vitéz katonát. □□□

SÁROS FÖLDJE 1914-1915.

címen már kikerült a sajtóból lapunk felelős szerkesztőjének, *Dvortsák Győző* nek tollából a sárosi orosz betörés története a vármegye etnografiai s topografiai ismertetésével — könyvalakban, egy térkép-melléklettel, amely az oroszok által megszállott községeket külön tünteti fel.

Ára 1 kor. 80 fill.,
vidékre küldve
kor 90 fill.,
melybe a portó is
bele van számítva.

Kapható: Kósch Árpád papir- s írószerkereskedésében és a Stehr-fele könyvkereskedésben.

Kitüntetés. A 15. sz. tábori tarackezred három tisztjét ismét magas kitüntetés érte az ellenség előtt tanúsított vitéz maguktartása elismeréséül. A király *Gasteiger* Richard őrnagyot III. oszt. vaskoronával, *Platten* Oszkár századost ezüst signum laudis-szal és *Mayer* Béla hadnagyot III. oszt. katonai érdemkereszttel tüntette ki.

Kinevezés. Bujanovics Gyula, Sárosvármegye főispánja az e hó 18-iki törvényhatósági közgyűlésen báró *Ghillany* József főispáni titkárt és *Holénia* László felsővízközi szolgabíró-t főszolgabírákká nevezte ki. A két érdemes tisztviselőt kinevezésük alkalmából a közönség meleg ovációban részesítette.

Új jogakadémiai tanár. Dr. *Holénia* Gyulát, városunk érdemes főorvosát az eperjesi jogakadémia egészségügyi tanárává választották.

Ösztöndíj-alapítvány. Dr. *Rusznák* Miklós székesegyházi kanonok tavalyi 10.000-koronás családi alapítványa után most két papí-árva neveltetésének előmozdítására ismét *házezer* koronás alapítványt tett a székeskáptalan-nál. E nemeslelkű alapítvány önmagát dicséri s az árvák hálája legyen az alapító jutalma.

Adomány. Dr. *Novák* István eperjesi püspök az eperjesi kórház karácsonyfájára 200 koronát adott.

Szüilveszter-estére! Friss dunai halakra előjegyzéseket már most elfogad Kun Sándor csemegeüzlete, Fő-u. 71. Telef. 137.

Krausz.

Írta: Tartallyné S. Ilonka.

«A gazdag Krausz...», «a fősvény Krausz...», «a vörös Krausz». Így nevezték mindenfelé vidékünk egyik leggazdagabb földesurát. És senki sem mondhatja, hogy valamelyik jelző nem illette volna, vagy túlzott lett volna, sőt nagyon is találóan jellemezték vele. Egész legendák keletkeztek Krauszról, az ő mesebeli fősvénységéről s főleg arról a furcsaságról, hogy nem szerette senki a fősvény Krauszt. Senki, de senki a világon, még a saját kutyája is megugatta. És az ő szíve is olyan volt, mint az órarugó. Végezte a szervi munkáját minden érzelmi megnyilvánulástól menten.

Pedig volt felesége, csinos, molett asszony s egy ugrifüles, kis csacska leánya, kinek piros ajakáról úgy ömlött a szó, mint a pergetett méz. De Krausz a feleségét tán akkor csókolta meg először és utoljára, mikor tetemes összeget kitevő hozományát elpakolta telhetetlenül nagy bőrtárcájába, a kis leányának pedig bizonyára nem tudta volna megmondani a haja színét. Dús, makrancos fekete haja volt a kis Krausz-leánynak, mely úgy körítette üde arcát, mint egy ébenfa-keret valamely tetszetősen megfestett finom portraitt.

De Krausz ilyen volt s nem változott idők folyamán sem, bár erősen állította, csipőre tett kézzel a termetes Mari szakácsnő:

Halálozás. P. *Kundrich* Evariszt aranyfűzős szentferencendi áldozópap, az eperjesi zárának éveken át volt főnöke, e hó 17-ikén, életének 75-ik évében Eperjesen meghalt. A megboldogult évtizedeken át a katonák lelkipásztorkodásával foglalkozott, s ezen téren szerzett kiváló érdemei elismerésül a király koronás arany érdemkeresztel tüntette ki. Temetése e hó 19-ikén a legnagyobb részvét mellett ment végbe. Dél előtt 10 órakor a gyászmise után a tetemet beszentelték a rendi templomban, majd szülőföldjére, Szentpéter község sírkertjében helyezték el örök nyugalomra. Az eperjesi szentferencendi zárda tagjai a következő gyászjelentést adták ki: „Az eperjesi szentferencendi zárda tagjai szomorú szívvel tudatják, hogy szeretett rendtársuk: főt. P. *Kundrich* Evariszt aranyfűzős, kiérd. házfőnök, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, f hó 17-ikén este 7 órakor, korának 75., szerzetesi életének 56., áldozópapságának 50. esztendejében a halotti szentségek ájtatos fölvétele után az Úrban elhunyt. Földi maradványait f. hó 19-ikén délelőtt 10 órai gyász-mise után rendi templomunkban fogjuk beszentelni és utána Szentpéter község sírkertjében örök nyugalomra helyezni. Eperjes, 1916. december 18-ikán. Nyugodjék békében!”

«**A Társaság.**» E heti vezetőcikkében saját kiadásában készülő s legközelebb megjelenő első könyvről, Dobay István «Törökök» című munkájáról számol be A TÁRSASÁG. A könyvkiadó-vállalattal megbővült hetilap címlapja az új könyv tetszetős borítékoldalát közli. A lap tartalmából kiemeljük Herczeg Ferenc gyönyörű novelláját, Tsuk Jolán finom elbeszélését és Dobay István «Békehangok» című kis cikkét. A társasági rovat különösen gazdag és érdekes cikkek ismertetik Vecsey és Telmányi művészetét, a téli tárlatot, a színházi eseményeket. Verset Balla Ignác és Keblowszky Lajos írtak az új számba. Az illusztrációk érdekesek és aktuálisak. A TÁRSASÁG előfizetési ára január 1-jétől kezdve egész évre 28, félévre 14, negyedévre 7 kor. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, IV., Reáltanoda-utca 18.

Hadisíralapra újabban 7 kor. 10 fillér folyt be, mint az orosz betörés folytán inségbe jutottak segélyző-bizottságának kamatadománya.

Szappan hiányában nélkülözhetetlen a *Renofin* kézmosószer. Kapható *Luchs-vasútleben*.

— Meglássa a nagyságos asszony, hogy majd megváltozik a nagyságos úr. Az öreg Balláné mondta — aki mindent tudott —, hogy minden hét esztendőben van az emberi természetnek változása. A jó vagy rossz, vagy még jobbá válik, a rossz a javulás felé hajlik. Úgy a!

— Azt nem mondta az öreg Balláné, hogy a rossz még rosszabbá? — kérdezte Krauszné gúnyos hangszóval s egy elfojtott, röpke sóhajtással.

De Krauszné nem is sokat törődött az úralval. Ha az benn volt a városban, ő kiment a tanyára; ha az ura kinn volt tanyai szép lakásukban, az asszony benn időzött akkor városi csinos lakásukban s el-eljárt mindenfelé, ahol szórakozás ígérkezett és a csinos asszonynak mindig akadt mulattatója, jó társasága.

Hanem egyszer csoda történt!

Krausz együtt ment a szép Rózával (így nevezték a feleségét) kocsiházi.

— A világnak lesz tán némi felfordulási szándéka, hogy ezek most «paroláznak» — jegyezte meg Pál Nagy István, az öreg béres. Azután többször is megtörtént ez és nem is ment már csodaszámba, csak azt találgatták a rossz nyelvek (nem minden alap nélkül), hogy melyik dobja majd le útközben a másikat a kocsiról. Mert az is megesett, hogy a szép Róza gömbölyű karja győzött s Krausz puffant nagyot a homokba Krauszné intvén a kocsinak, tovább hajtattott.

Sok-sok évig tartott ez így, éppen mint a mesében. Furcsa is az, hogy az élet sokszor

A vakok karácsonyára. Hálás köszönettel adózik a Vakok Eperjesi Intézetének igazgatósága azon nemesszívű emberbarátoknak, akik kegyes adományukkal lehetővé tették, hogy a vakok intézetében is némi örömmünneppé lehessen varázsolni a szeretet ünnepét. A vakok karácsonyára adakoztak: br. Uslar-Gleichen Ottó Demétéről 20 koronát, dr. Piller Dezső Licsérd-ről 20 koronát, Gazdasági Fogyasztási Szövetkezet 20 koronát, N. N. 10 koronát, eperjesi Angolkisasszonyok Intézete 10 koronát, Troszler Kálmán 5 koronát, dr. Szémán István Eperjesről 4 koronát, Rosenfeld Ignácné Kisszebenből 10 kor.+ és dr. Janicsék Józsefné 4 kor.-t.

A hadisíralapra az ev. theol. akadémia hallgatói 7 kor. 10 fillért adakoztak.

Modern képiállítás *Kelen* S. óra- és ékszerüzletében, Püspöki palota, Kassai-út 1. sz. Kedvező vétel következtében *Kelen* S. órák több modern aquarell, pastell- és rézkarhoz jutott. A nála megtekinthető képtárlat két tehetséges és hírneves festőművésznek, Henschel Hugó és Kerekes Ernőnek festményeiből áll. Henschel Hugó tanulmányait Wienben, Prágában és Párisban folytatta. A Wiener Künstlerhaus rézkarait két ízben kitüntette. Egy nagyobb képét Öfelsége a Wiener Künstlerhausban megnézte, kifejezést adott tetszésének s a képet megvette. Rézkarait a párisi Petit Salon, a prágai Művész-ház, a müncheni Glaspalast egy-egy ízben kitüntette. A világ nagyobb képiállításain műveivel állandóan képviselve volt. Kerekes Ernő tanulmányait Wienben, Budapesten, Münchenben, Prágában és Genfben folytatta. Képeit két ízben kitüntették, Párisban a Petit Salonban, Wienben a Hagebundban. Wienben a Rothschild-díjat két ízben is megnyerte. A gyűjtemény *Kelen* S. órászületében megtekinthető s a képek jutányos áron megvehetőek.

Hazafias film. A lábbadozó sebesülteket elhelyező bizottság e napokban filmet küld, melynek tárgya: miként lett a magyar föld hű fiává az Oroszországból ide menekült gazda, — melyet az Olympiában fognak bemutatni. A jövedelem a jótékony célú bizottság céljait fogja szolgálni.

A Katona-Otthonnak özv. Adriányi Kálmánné 5 koronát juttatott.

hasonlít a meséhez, vagy a mese az élethez. Most is úgy történt, hogy addig éltek, amíg meg nem haltak. Vagyis inkább Krausz addig élt, amíg meg nem halt.

Hiába volt a sok ropogós bankó a zsebében, jött a nagy kaszás és egyetlen, szilaj suhintással bezárta az élet ajtaját a vörös Krausz után. A tanyán történt s pár perc múlva a tanyában minden részvét, minden megilletődés nélkül erről beszéltek a szegény cselédasszonyok. Egy kiaszott képű, sovány asszony, gyermekével a karján, szintén közéjük vegyülve mondta:

— Nem hiába, hogy az uram a szárazbetegséggel fogatta, lám, lám . . .

— Lám, lám és mégis a guta kerülgette, meg is ütötte — mondta egy friss, fiatal menyecske.

Ott feküdt bizony Krausz, végignyújtózva az ebédli szőnyegén, a lovászfiú ott akadt rá. Kövér arca még jobban megpuffadt, tagjai merevedettek voltak, nyitott szemével a mennyezetet kémlelte rendületlenül. Karjait széttárta, kezét ökölbe szorította, mintha még egyszer fel akart volna tápáskodni.

Krauszné éppen valami kerti mulatságba készült, mindenféle «szépítő» titkait tanulmányozta, mikor a Mari berontott:

— Nagyságos asszony, itt az Andris kocsis, azt mondja, hogy meghalt az úr.

Krauszné nem ejtette le kezéből a fogkefét, mely foga fehérségét volt hivatva csillogóvá varázsolni, hanem kétkedve mondta:

Adomány. Az eperjesi ev. Gyámintézeti Nőegylet javára dr. Piller Dezső úr Lemesről 20 koronát adományozott, amelyért legőszintébb köszönetet mond: az elnökség.

A Sárosvármegyei Jótékony Nőegylet árvaházának karácsonyfájára dr. Horváth Ödön ny. m. kir. közigazgatási ítélelőbíró 30 kor.-t, Kún Sándor 10 kor. t, Weiszlovits Miksa 10 kor.-t küldött. A nemesszívű adományért a leghálásabb köszönetet fejezik ki a nőegylet nevében özvegy *Kösch* Árpádné elnök, *Faragó* József főtitkár.

A városi közkórház karácsonyfájára a következők adakoztak: Hertzka Simon 20, Passuth Ferenc 20, özv. Bartunek Zdenkóné 10, Holénia Gyuláné 20, Ridarcsik Gáborné 10, özv. Soltész Jánosné 5, Spillenber Barna 20, Sitányi Lajosné 10, Zelényi Menyhért 20, Szilassy Irén 10, N. N. 20 kor. és alma, Grieger Anna 20, Szeszfinomító 50, Martényi Ferenc 10, N. N. 10, Ágoston Károly 10, N. N. 5, özv. Kovaliczky Mihályné 3 kor. és cukor, Holénia Béláné 20, Both Tamásné 20, dr. Rác Dezső 10, dr. Propper Ödön 10, dr. Piller Dezső 20, özv. Dzubay Miklósné 5, Sebes István 4, Imre Gézané 10, Gazdasági Szövetkezet 30, Williger Pál 10, Kramer Henrik 6, Schönwiesner Jánosné 5, Renvers Ágoston 10, Moskovits Gyuláné 5, Kún Sándor 10, Weber Emilia 3, Magyar Józsefné 10, özv. Fábriáné 4, Mizsicskó J. nagyprépost 20, Péchy Elek 10, Janicsék Józsefné 4, özv. Zavatky Szilárdné 2, Weiszlovits Miksa 10, Lefkovics Mór körjegyző gyűjtése 32 kor. 20 fill. Ugyancsak a fenti célra Preisz-Bernát borkereskedő 15 liter bort, Grosz Náthán 10 liter bort Geliért Manó 10 liter bort és 4 tál süteményt adományoztak.

A sárosvármegyei hadiárva javára adakoztak Engländer Saja, sósújfalusi lakos 30 koronát és Ilkovic Adolf Szedikertről 20 koronát, özv. Adriányi Kálmánné 20 koronát.

Újévi üdvözlés megváltása címén dr. Horváth Ödön ny. m. kir. közigazgatási ítélelőbíró 10 koronát küldött. A nemeslelkű adományért a leghálásabb köszönetet fejezik ki a Sárosvárm. Jótékony Nőegylet nevében özv. *Kösch* Árpádné elnök, *Faragó* József főtitkár.

Adomány a vak katonáknak. N. N. 20 kor. és Weber Emilia 3 koronát adakoztak.

— Ugyan Mari, téged megtréfált Andris. — Nem a! Igazán beszélt. — És Mari ki is ment, nem féltette asszonyát az ájulástól.

Krauszné sóhajtott egyet (ki tudná miért?) ruhába bújt és intézkedett mindenről, már ahogy, ilyen alkalmakkor illik.

Még aznap behozták és felravatalozták Krauszt, exotikus virágdíszek hajladoztak feléje, rózsa, szegfű és más virágok illata ölekezett a levegőben. A ravatalos szobával szomszédságban tartózkodott az ifjú özvegyasszony jó barátnője, a képviselőné társaságában. A képviselőné egy kis fölénnyel kezelte mindig a gazdag Krausznét (az alispán leánya volt), de sok jóakarattal volt hozzá. Most is ily őszinte szavakkal biztatgatta:

— Rózi, de meg ne lássam, hogy sírsz a temetésen, ne nyomkodd szemedhez a parfümös zsebkendődet, mert kikacagnak. Hanem csak tartsd magad komolyan és punktum. Most pedig írjál egy levelet a rendezőségnek, hogy az ünnepélyre nem mehetsz stb. . .

Krauszné azonnal tollat, tintát vett elő és írt: „Mélyen tisztelt Rendezőség! Mély fájdalommal tudatom, hogy a kerti ünnepélyre nem mehetek el, mert a férjem meghalt, így tehát a háziasszonyi tisztet a pezsgős-sátorban helyettem más vállalja . . . stb. . .“

Elhiheti mindenki, hogy a szép Krauszné csak a mondatok elrendezésében tévedett . . .

□□□

Megszűnnek Országos Közéletmében a zsírt, hájanapján, tehát a zsis szabad árusítani

A sárosvármegyei eperjesi károlyi vármegye gyámpé a következő adom
A már nyugtázott Maczejkó Gyula gyűjtése
Rojkovich Tivadar lelkész novemb Fekete Béla lemes Plyeszko Györg Ugyanannak útján és Spitz Mór. Bánó Árpád kissz útján: Sznak Jő györgyi r. kath. behajtott lelkész Szoncsó József kays kész gyűjtése Szekeress Dezső k Ardó Gyula kap Magyar Elek nyir híveinek adomá Szilárd Bernát ma gyűjtése: Hankv Tapolyortovány László községbe Herhely " Margonya " Krucsó " A „Bártfai Kath. útján: egy névt

A fennebb felsorolt tázom. Együttal a és gyűjtőknek ále fáradozásukért — a köszönetet mond Dr. *Máriássy Béla*

Új megálló oderbergi vasút v a szepesbela—pod kilométerben a pá *Toporc* elnevezés Az új megállóhely át a közforgalomn

Új postabélye használhatók a postabélyegtarifa, változást idéz elő a jegyek körében is megfelelő árú bély egyidejűleg egyes értékjegyeket is te Az így bevont bély ben nem használ küldemények bért postabélyegeken b 1. *Megszűnnek* 19 az 1-, 12-, 16-, 30 bélyegek; b) a 6-lapok, az 5-fillére 5-filléres rendőri filléres Vöröskeres és 35-filléres levél táviratlapok; c) a fűzetek (tömbök): bélyegek, levelező 2. *Forgalomba* kert bélyegek; b) 10- és 8-filléres egyszerű filléres, illetve 16-fil lapok, 102 filléres levélborítékok; c) bélyegek (eladási ár «Sürgős» bélyeg. A bélyegeket többé és becsérlni nem

Osram axial ára a *Luchs-vasú*

Megszűnnek a zsírtalan napok. Az Országos Közélelmezési Hivatal rendelete értelmében a zsírt, hájat és szalonnát a hét valamennyi napján, tehát a zsírtalan és hústalan napokon is szabad árúsítani.

A sárosvármegyei hadiárva alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye gyámpénztárába 1916. dec. 18-ikáig a következő adományok folytak be:

A már nyugtázott összeg	K. 21,120'61
Maczejkó Gyula fricsi r. kath. lelkész gyűjtése	20'—
Rojkovich Tivadar litinyei g. k. esp.-lelkész november havi gyűjtése ..	14'52
Fekete Béla lemeszi szolgabíró útján: Plyeszky György budaméri lakos Ugyanannak útján: Welez Hermann és Spitz Mór	11'—
Bánó Árpád kisszebeni főszolgabíró útján: Szak József gombosszentgyörgyi r. kath. lelkész adománya behajtott lelkészi járandóság ..	20'—
Szoncsó József kavocsáni r. kath. lelkész gyűjtése	46'—
Szekeress Dezső kir. táblai bíró útján: Ardó Gyula kapii lakos tanúdjá ..	53'—
Magyar Elek nyirjesi r. kath. lelkész híveinek adománya	20'—
Szilárd Bernát margonyai körjegyző gyűjtése: Hankvágása községben ..	4'80
Tapolyortovány községben	31'45
László községben	18'65
Herhely "	11'87
Margonya "	19'50
Krucsó "	13'67
A „Bártfai Kath. Egyházi Tudósító“ útján: egy névtelen adománya ..	9'77
Összesen: K. 21,418'84	4'—

A fennebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Egyúttal a mélyen tisztelt adakozóknak és gyűjtőknek áldozatkészségükért és sikeres fáradozásukért — a hadiárva nevében — hálás köszönetet mondok. Eperjes, 1916. dec. 18. Dr. *Máriássy Béla*, vármegyei árvaszéki elnök.

Új megálló. A cs. kir. szab. kassaderbergi vasút vezérigazgatósága közli, hogy a szepesbela—podolini h. é. vasúton a 284/285 kilométerben a pálya baloldalán *Hollómonicz-Toporc* elnevezéssel megállóhelyet létesített. Az új megállóhely november 20-ikán adatott át a közforgalomnak.

Új postabélyegek. Januártól nem használhatók a régi bélyegek. Az új postabélyegtarifa, amint az előrelátható volt, változást idéz elő a postabélyeg és postai értékjegyek körében is. A posta az új díjszabásnak megfelelő árú bélyegjegyeket bocsát ki és ezzel egyidejűleg egyes régi bélyegfajtákat és postai értékjegyeket is teljesen bevonja a forgalomból. Az így bevont bélyegek többé megfelelő értékben nem használhatók a levelek vagy postai küldemények bérmentesítésére. A változás a postabélyegekben és értékjegyekben a következő: 1. *Megszűnnek* 1916. december 31-ikével: a) az 1-, 12-, 16-, 30-, 50-, 60-filléres és 5-koronás bélyegek; b) a 6- és 10-filléres zárt levelezőlapok, az 5-filléres adóintő levelezőlapok, az 5-filléres rendőri be- és kijelentőlapok, az 5-filléres Vöröskereszt-tudakozólapok, a 10-, 16- és 35-filléres levélborítékok, a 62-filléres zárt táviratlapok; c) az 5- és 10-filléres levélgyűjtetek (tömbök); d) az összes hadisegélybélyegek, levelezőlapok, zárt levelezőlapok. — 2. *Forgalomba kerülnek:* a) 15-, 70- és 80-filléres bélyegek; b) 10- és 15-filléres zárt levelezőlapok, 8-filléres egyszerű és válaszos levelezőlapok, 8-filléres, illetve 16-filléres rendőri be- és kijelentőlapok, 102 filléres zárt táviratlapok, 15-filléres levélborítékok; c) 10- és 15 filléres hadisegélybélyegek (eladási ára 12 és 17 fillér); d) 1-filléres «Sürgős» bélyeg. A folyó év végével megszűnő bélyegeket többé bérmentesítésre fölhasználni és becserélni nem lehet.

Osram axial villanykörték egyedüli rakára a *Luchs-vasüzletben*.

Az erdélyi menekültek segélyezésére indított gyűjtés folytatását Bujanovics Gyula főispán beszüntetvén, felkéri mindazokat, akik a kiadott gyűjtőíveket és a befolyt adományokat ezideig még nem terjesztették be, hogy annak mielőbb szíveskedjenek eleget tenni.

A vakok nemeslelkű támogatói. A Sárosvármegyei Mezőgazdasági Szesztermelői Szeszfinomító és Szeszértékesítő Szövetkezetének igazgatósága emberszeretetének páratlan példáját mutatta azon fenkölt elhatározásával, hogy a Vakok Eperjesi Intézetét 300 kor. segélyben részesítette. Nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy már a múlt évben is 1000 kor. segélyben részesítette a szövetkezet a Vakok Intézetét és ezen nehéz időkben való hathatós támogatást a vakok mindennapi hálaímájukba iktatják. Ugyancsak a fenti célra Feldmann Adolf 20 koronát, Fuchs Márk 20 koronát, Weiszlovits Miksa 10 koronát, öz. Adriányi Kálmáné 5 koronát és Farkas Ignác 6 koronát adományozott. Palkovits Emil egy tal pogácsát és 10 üveg bort adományozott Fogadják a nemesszivű adományozók az igazgatóság hálás köszönetét.

Köszönetnyilvánítás. Dr. Piller Dezső úr az eperjesi Izr. Nőegylet és népkonyhájának összesen 40 kor.-t, N. N. és Szántó Zsigmondné úrnő a népkonyhának 20 kor.-t, Kún Sándor úr Gregor Endréné, Rosenfeld Ignác (Kisszeben) úrnők, Trosztler Kálmán úr és az Angolkisasszonyok intézete 10—10 kor.-t, öz. Tüchler Mórné és dr. Földi Manóné úrnők 5—5 kor.-t és Weber Emilia úrnő 3 kor.-t, Weiszlovits Miksa úr 10 kor.-t adományoztak. A kegyes adományokat hálással köszöni az elnökség.

Szilveszter-estére!

**HALAK
BOROK
PEZSGŐK
LIKŐRÖK** legjobban beszerezhetők

KUN SÁNDOR csemegeüzletében
Főutca 71. sz. Telefon: 137.

Nyilvános köszönet. Az Első Eperjesi Szegénygyermekeket Felruházó Asztaltársasághoz a gyermekek felruházására a következő adományok érkeztek be, amelyeket e helyütt nyugtáz s köszön meg: Dr. Novák István püspök 50, Faragó József polgármester 50, Bornemissza Lajos 10, 15. sz. tábori tarackezred pótútege 100, Révész Jenő 10, öz. Jencsik Józsefné 10, M. Henrik gyűjtése 805 kor. 71 fill., 67-esek ittmaradottjai 80, Hagovszky Géza gyűjtése 80, Freyer Hugó adományokból 100, A. Franz 25, Schreiber N. Ignác 233, S. Ferenc gyűjtése 90, K. Sándor gyűjtése 353, Sárosvármegyei Szeszfinomító Szövetkezet 300, Herkely István 4, Klein Zsigmond Berzevicze 20, Kún Sándor 10, dr. Moskovitz Emil (a harctérről) 20, Újházy Iván 10, Pálesch Árpádné 3, Ridarszik Gáborné 10, Sitányi Béláné 10, Eperjesi Bankegylet 20, Sárosvárm. Takarékpénztár igazg. tagjai 110, dr. Obál Béla és Durst Győző gyűjtése 59, Stahur Margit gyűjtése 87 kor. 20 fill., Barta Kálmán 20, Förster Sándor 20, br. Ghillány László 10, Nehrhaft Antal ismételve 50, Gramer Nándor 10, Gottdiener Lajos 60 csésze tea és 10 kor., Znakovszky N. őrmester 10, Próner Károly 10, Früstök János 2, Gellért Lajos 20, Pieringer Ferenc 40, Bleyer Józsefné Zsebefalva 20, dr. Dobay Zsigmond 20, Vogel Herman 10, Szántó Zsigmond és Lajos 20, Fridéry Kálmán 5, Kurz Mór (karkötő-óra) 28 kor. 60 fillér, Birkenbaum Adolf 10, Weiszlovits Miksa 20, Ambrózy Béla (sapkák) 11 korona.

Az Eperjesi Bankegyletnél az aláírási idő második felében a következő nagyobb összegek jegyeztettek:

200,000 K Sárosvármegye árvaszéke.
83,000 K Girálty Takarékpénztár gyűjtése, elnöke hadusfalvi Spillenber Barna főszolgabíró útján, a jegyzői kar közbenjöttével
54,000 K Nagymihályi Keresk és Hitelbank jegyz. 48,650 K Héthársi Takarékpénztár rt. gyűjtése.
27,800 K Velgosz I. tótrazslaviczaí jegyző gyűjt. 20,000 K N N.
10,000 K Sitányi Győző kapii jegyző, Davidovics Manó turinai körjegyző gyűjtése, Szinyei-Bánó Etelka, Mátrai Gizella.
6500 K Felsővízközi Takarékpénztár rt. gyűjtése.
6000 K Zimmermann Osiás.
5900 K Gallé Marcel jernyei plébános gyűjtése.
5500 K Koós Ernő, Koós Frigyes.
5000 K Eperjesi ág. hitv. evang. egyház, Mátrai Mariska, Klein Jenő, Altmann Márk, Rosenberg Jakab, Altmann Zoltánné, Weisz Ernő Kende, Reinitz Fábán.
4850 K Mandel Henrik lemeszi körjegyző gyűjt. 4200 K Sitányi Győző kapii körjegyző gyűjtése.
4100 K Licskó I. sároszentimrei körjegyző gyűjt. 4000 K Steinlauf Testvérek, Klein Hermann.
3000 K Kraumann Ede ezredes, Hajdu János Zsegyne, Grünberger Dávid Balázsvágás, Ferencz András Sárosújfalú, Zseleznik András és Velyiki András Turina.
2400 K Gallé Marcel jernyei plébános.
2200 K Bodnár, kapii lelkész gyűjtése, Boronyi János, Benyó Anna Janó.
2050 K Válykó József Lemes.
2000 K Kőváry Mihály jernyei tanító, Landsmann Márk, Ilykovic Hilár Fulyán, Kraumann Edéné, Herbst Gyula, Lusztig Lipót Sóvár, Geiger Fanny Tarkó, id. Schustek Nándor, Stamberger Márk Tarca, Mikolaj István Gombosszentgyörgy, Kukala György és Glangovics János Turina, Ungár Nathán Kapivágás, dr. Barcsy Lajos Sóvár, Lefkovic Miksa körjegyző gyűjtése.

A fentiekben kívül még számos kisebb jegyzés eszközöltetett.

Az ötödik hadikölcsönre az Eperjesi Bankegyletnél összesen 2.700.000 korona jegyeztetett, mely összeg 544.000 koronával felülmúlja az előző hadikölcsön összegét, míg az eddig kibocsátott öt hadikölcsön az intézetnél 10.000.000 koronát meghaladó összeget eredményezett.

A sebesült hőseinket gyámolító alap javára a következő adományok lettek e hónapban beküldve: Piller Dezső főszolgabíró úr (Licsérd) 20 kor.; Kósch Árpád könyvnyomda és papirkeresk. cég gyűjtése: Szeszfinomító 50 korona, Bielek László 20 korona, Feketéné H. Izabella 10 kor., dr. Mosászky Titusz 6 kor., özvegy Adriányi Kálmáné és növ. 5 kor., Szigethy Ilona bártfai óvónő gyűjtése 4 kor.; Reisinger Margit 2 kor.; a sósújfalusi elemi isk. I. és II. oszt. tanulóinak gyűjtése 9 kor.; Zsebráczky Géza 6 kor.; Renvers Ferenc hadnagy 127 kor.; kórházi tisztikar 105 kor. 50 fill.; továbbá dr. Kanyák Ferencné 200 drb cigarettát adományozott. A múlt 1915. évben elmulasztottam a befolyt összegeket nyilvánosan nyugtázni; ezek a következők: Mikita Antal ternyei lelkész 20 kor., Görgey Gyula százados 20 kor., Bujanovics Gyula 5 kor., Beszkid Antal orsz. képv. 5 kor., Semsey Ottó 5 kor., Ardó Alfréd 3 kor., Ghillány-alapítvány 2 kor., dr. Holénia 2 kor., tartalékkórház tisztikara 230 kor. 50 fillér. Úgy az ezidei, mint a tavalyi adakozásért hálás köszönetet mond *Görgey Gyula* százados, az alap kezelője.

Adományok. Az eperjesi *ev. theol. akad. hallgatói* egy, az orosz betörés folytán elpusztult s az adakozók nevét feltüntető táblával ellátandó ház felépítésére 600 kor.-t, a katonai sírok gondozására pedig 6 kor. 32 fill.-t, továbbá *Szabó Gézáné* az eperjesi kórházakban ápoló katonák karácsonyfájára 10 kor.-t adott át vármegyénk főispánjának. Ezen nemeslelkű adományokért a vármegye főispánja ezúton mond hálás köszönetet.

Árdrágítás. *Stehr* Mór eperjesi cipész-mestert a rendőrség 300 korona pénzbírsággal sújtotta azért, mert egy pár cipő talpalásáért 30 koronát számított s a cipőt a javítás után rosszabb állapotban adta vissza mint amilyenben átvette. — *Demkó* cipészt ugyancsak árdrágításért 40 korona pénzbírságra ítélte. — Az elmúlt hetivásáron 12 falusi asszonyt 10—10 korona pénzbírsággal sújtott a rendőrkapitány, mert 25—30 koronát kérték egy-egy libáért, s azonnal 12—16 koronájával el is adatta.

Eperjes város hadiárvai részére a következő adományok érkeztek be: Weiszlovits Miksa 10 kor., Gellmán Sándor, Töltszék 10 kor., Kún Sándor 10 kor., Ridarcsik Gáborné 10 kor., Angolkissasszonyok intézete 10 kor.; összesen 50 korona.

Új Parksanatórium és Vízgyógyintézet a Hűvösvölgyben.

Az egészséges budapesti ember is, ha egyszer kirándul a Hűvösvölgybe, a főváros környékének erre az elragadó helyére, rabja lesz és alig várja, hogy testelke újra felüdülhessen odakünn. Már magának ennek a névnek: *Hűvösvölgy*, valami különös varázsa van, magában foglalva mindazt a jót, amiért az elgyötört szervezet künn a szabad természetben sóvárog. Milyen szerencsés gondolat volt tehát az, hogy a budai hegyek közt, ezen a legkívánatosabb ponton teremtsenek pompás hajlékot a beteg vagy orvosi kezelésre szoruló üdülő emberek számára. *Megvan tehát a hűvösvölgyi sanatórium!* Ott emelkedik az új gyógyintézet elragadóan kies fekvésű helyen, a Hidegkúti-út 78 sz. alatt, ami azt jelenti, hogy úgyszólván ott benn Budapestben. A Duna jobbpartján, ózondús levegőben, illatos ligetvilágban, *harmincöt percnyire a Belvárostól.* Az új sanatórium természeti szépségeit alig kell tehát felfedezni. És nemcsak a pestiek, de mindazok számára is, akik az ország különböző vidékeiről keresnek sanatóriumi gyógyulást, amelyért nem annyira szükségből, mint inkább divatból mennek el a külföldi városokba. A higiéné, az orvosi tudomány és gyakorlat, s a műszaki találmányok leggodosabb felhasználásával rendezték be az elsőrangú új intézetet, amely a legkülönbözőbb bajok orvoslására nyílik meg. Rendelkezik kintőn felszerelt vízgyógyintézettel, lesznek benne inhalációs kezelések, nap- és fekvőkúrák és elektromos és fénykezelésre is kifogástalanul berendezett, diétás diagnosztikus gyógyintézet is, ahol rendkívül nagy súlyt fektetnek arra, hogy a betegek étkezése a leglelkismeretesebb orvosi ellenőrzés alatt álljon. Be van rendezve az intézet cukor-, vesebeteg, hízó-, fogyókúrákra és az összes gyomor- és bélbetegségek diétájára. És kétségtelenül kiváló klimatikus fekvésénél fogva föltétlenül alkalmas vészegény, tüdőbetegre hajlamos lábadozó betegek számára, valamint a műtétek után szükséges utókúrákra, teljes talpraállásra, végül az idegrendszer betegségei, Basedof-kór és szívbajok gyógyítására. Mondani sem kell talán, hogy az intézet jól megválogatott orvosokkal rendelkezik, de természetesen pácienseinek fentartja a teljesen szabad orvosválasztást is. A sanatórium nyitva is áll *egész telen* és szakadatlanul működik. Aki bármely felvilágosítást kíván, telefonon is (145—90) rögtön megkaphatja.

Versenyárgyalás. A kassai keresk és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy az óvizi m. kir. erdőgazdálkodás szepesremetei vasúti rakodóján készletezett 91,406 m³ 12—25 cm. k.-átmérőjű, 184,537 köbméter 26 és több cm. középtátmérőjű fenyőhaszonfa két eladási csoportban, zárt írásbeli ajánlatok mellett nyilvános versenyárgyaláson eladatik. A zárt írásbeli ajánlatok 1917. január 8-ikán déli 12 óráig a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál nyújtandók be és 1917. január 9-ikén d. e. 10 órakor az erdőhivatal helyiségében nyilvánosan bontatnak fel.

A Sárosvármegyei Takarékpénztárnál Eperjesen a hadikölcsönjegyzés összege az intézet 200,000 koronás jegyzésével együtt kitétt 3 millió 442,200 koronát. Nagyobb összegeket jegyeztek:

- 1,000,000 K: Ghillány Antal és László családi alapítvány;
- 180,000 K: dr. Szmandray Simon kanonok jegyzése az eperjesi gör. kath. székesegyházi-alap és Papárvalányok alapja javára, saját részére 4000 K;
- 109,000 K: Korotnoki János kanonok jegyzése különböző egyházmegyei alapok javára, saját részére 5000 K;
- 349,050 K: Kisszebeni Hitelbank gyűjtése;
- 306,250 K: Megyei körjegyzők gyűjtése;
- 90,000 K: S. J.;
- 80,000 K: Görgey Gyula cs. és kir. kamarás Tállya;
- 70,600 K: Dobránszky János tótsóvári lelkész gyűjtése;
- 50,000 K: Ghillány Antal és László családi alapítvány, Eperjesi vendéglősök és koresmárosok szövetsége, T. S.;
- 44,000 K: B. S.;
- 34,000 K: Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület;
- 30,000 K: M. K.;
- 24,000 K: Szameth Hermann, Kelce;
- 20,000 K: G. E., L. R.;
- 17,000 K: Tivadar Márta;
- 15,000 K: G. M., Klein Henrik, G. L.;
- 14,000 K: H. S., Szutórisz Frigyes Coll. főgimnáziumi tanár;
- 10,000 K: Hovanyecz Mihály, Chodász Edéné Harapók, R. J., Bein Simon, Berthold Walterné, dr. Rusznák Miklós kanonok, G. S., S. A. Ezenkívül számos 10,000 koronán aluli jegyzés.

Köszönet. Az eperjesi szeszfinomító igazgatósága 50 koronát juttatott a kir. kath. főgimn. szegénysorsú tanulóit segítő egyesület céljaira. Ezért a kegyes adományért ezúton is köszönetet mond a *Segítő-egyesület* vezetőségére.

A Katona-otthon kérése. A Katona-otthon vezetősége ezúton is kéri mindazokat, akik intézményünk iránt érdeklődnek s azt támogatni óhajtják a karácsonyi ünnep alkalmából, hogy egy kevés süteményt, kalácsot, almát, diót, teát, rumot stb., — mint az előző ünnep alkalmából, úgy most is, a karácsonyi szeretetvendégségre adományozni szivesek legyenek. Az adományokat a központi Kollégium épületében mindenkor átveszi a Kollégium pedellusa, vagy d. u. 6—8 óra között a Katona-otthon vezetősége az Otthon hivatalos helyiségében: (Kollégium, II. emelet). Egyúttal kérjük Otthonunk jóakaróit arra is, hogy olvasnivalókat: ujságokat, hetilapokat stb. katonáink számára minél gyakrabban sziveskedjenek adományozni! Mindenemű adományt hálás köszönettel fogad a Katona-otthon.

Elveszített. December 17-ikén d. u. 1/2 5 órakor Katz Izsákné, 15. gy.-ezredbeli katona neje az Olympia-mozgósínházban elvesztette az ottan támadt pánik alkalmával új fekete ridiküljét, melyben egy női arany karperec, egy pár szürke bőrkegelyű és egyéb apróság volt. Megtalálóját a rendőrkapitányságnál jutalomban részesül. — Dec. 18-ikán Kozsuskó József irodakezelő-gyakornok arany óraláncát elvesztette.

Lokomobil- és cséplőgépkészítő tanfolyam. A kassai m. kir. áll. felső ipariskolában a lokomobil- és cséplőgépkészítő tanfolyam 1917. január 3-ikán kezdődik és március 30-ikáig tart. Beiratkozni január 3-ikáig bármely napon d. e. 9—11 óra között lehet. Beiratáskor 10 kor. tandíj és ezenkívül 2 kor. az iparisk. ált. segélyalapra fizetendő.

Segély. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Brinszky* György nyug. gör. kath. elemi iskolai tanító, eperjesi lakos részére 50 kor. segélyt engedélyezett.

TANÜGY.

4300—1916. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Körlevél.

Sárosvármegye területén működő összes állami, községi és izraelita elemi, gazdasági ismétlő-, valamint iparos- és kereskedőtanonciskolák igazgatóihoz és tanerőikhez.

A vall.- és közokt.-ü. miniszter úr f. hó 18-ikán 16,668. eln. sz. alatt hozzám a következő rendeletet intézte:

„Hazánk jövője megkívánja, hogy a most fel-növő nemzedék minél mélyebben átérzeze és átértse a korszak nevezetes eseményeit. Az ezek iránt meglévő nagy érdeklődést kielégítve, a közeli jövő polgárait az állami életben való tudatos részvételre készítjük elő.

E hetekben Ó Felsége IV Károly királynak trónralépése körül forog az egész nemzet gondolkodása. Az intézetek gondoskodjanak arról, hogy az ifjúság a trónváltozással járó eseményekben ne csak az érdekes külsőségeket, hanem nemzeti életünk új szakaszának felemelő és biztató kezdetét lás-a.

Elrendelem, hogy a karácsonyi szünetre távozó ifjúságot figyelmeztetni kell, hogy tartózkodási helyén saját hitfelekezete által tartandó *koronázási istentiszteleten vegyen részt*, az intézet székhelyéről nem távozó tanulóifjúságot pedig e napon tanítóik, tanáraik, vagy hitoktatóik vezetik saját hitfelekezetük istentiszteletére; hogy a koronázás napját követő legközelebbi tanítási napon szünet legyen, illetve tanítás helyett valamennyi iskola, tanintézet ünnepélyt tartson Ó Felsége trónralépésének örömeire. Foglalkozzanak azokkal a nyilatkozatokkal, melyekből a nemzet uralkodójának lelkét és királyi szándékait ismerheti meg. Az egybegyűlő ifjúság előtt az egész tantestület jelenlétében a testület egyik tagja olvassa fel Ó Felségének népeikhez intézett első kiáltványát, ismertesse a szent korona és a koronázás jelentőségét és lefolyását, a növendékek fejlettségéhez mérten magyarázza meg, az érettebb ifjúságnak pedig olvassa fel a hitlevelet. Esetleg a testület tagjai osztozzanak ebben a munkában. Azután egyik növendék mondja el az ezen alkalomra szóló valamelyik imát a királyért és a hazáért, vagy szavaljon el megfelelő alkalmi költeményt. Az ünnepélyen a Szózatot és a Himnuszt énekeljék el közösen.

A hitlevélnek egyszerű szavakkal való történeti megvilágítása a király és nemzet viszonyát érteti meg az ifjúsággal; Ó Felsége szózatának a legkisebb tanulók előtt is megvilágítható gondolatai ragaszkodást és bizalmat ébresztenek a szívekben. A növendékek érezzék át ezen az ünnepélyen, hogy a nemzetnek és királynak szíve együtt dobban és a nemzet javára tett királyi fogadalmak ébresszenek reményt és szilárd elhatározást arra, hogy az óhajtott boldogabb korszakban virágozzék a hon és békében dicsőséggel éljen a király!

Miről Címet tudomás és megfelelő további eljárás végett azzal értesítem, miszerint gondoskodjék arról, hogy a rendeletben jelzett iskolai ünnepély minden tekintetben méltó módon tartassék meg, minek megtörténte a kir. tanfelügyelőségnek bejelentendő.

Eperjes, 1916. december 21. Szabó Elemér s. k., kir. tanfelügyelő.

Elismerésreméltó tanítói tevékenység. *Hemerka* Ulrik galbatió gör. kath. h. lelkész, az iskola tanítójának hadban léte folytán és mivel helyettes tanító nem volt kapható, az iskolai tanítást magára vállalta és a tanulókat rendes oktatásban részesíti. *Bálint* Dezső kurimai izr. elemi iskolai tanító a szomszédos tölgyedi gör. kath. elemi iskolai tanulók oktatását vállalta el. Az iskola tanítója hadba vonult s most Bálint kurimai izr. iskolai tanító hazafias buzgóságból teljesíti a tölgyedi tanulók oktatását is és pedig délelőttönként a saját tanítványait, míg délutánonként a tölgyedi tanulókat tanítja. A budaméri ág. h. ev. elemi iskola tanítójának eltávózása folytán, tanító hiányában, ezen iskola növendékei az ottani gör. kath. iskolába járnak. Mind-ezen tevékenységek a hazai kultúra javára szolgáló dicséretreméltó példák, melyek fölöttébb méltók az elismerésre.

Lakpénz eng. közoktatásügyi min. bártfamiályói áll. el. a folyó tanév elejéig pénzt engedélyezett.

Helyettes-tanít. Berta demétei áll. ele. a zemplénerónai hit. tanítónővé választatva állásáról lemondott, kir. tanfelügyelője a *Kassay* István, eddigi tanítót küldte ki helyettesítőül.

Tanítók özve. Rudnay Klára berze-sújtottak felsegélyezé- Mihály csendespaták kérésére 8 koroná-elesett tanítók özve-összeget nevezett ta-10 koronára kiegészít-ségéhez küldte be. elemi iskolai tanító-gyűjtött 2 kor. 30 fi-beretűi áll. elemi is-fentebbi célból növe-gyűjtés eredményeké-kiegészítve, 5 kor.-t ké-séghez. Az ekként be-30 fill.-t a kir. tanfelüg-való bevezetés után, NÉPTANÍTÓK LAPJA SZER-

Tanítók alapít. izr. elemi iskola tant-tartott tanácskozásán-jának, Habermann Jé-hangulag hozott határ-az Orsz. Izr. Tanítóe-megdicsőült királyun-alapítványt tesz. En-Ferenc József halálána-hősi halált halt tagtár-dók. Vármegyénk kir.-tes megnyilvánulásért a-mint a tantestületnek a-nevében is őszinte elis-

Új állami óvod. Zborón a háború pu-alkalmából a község Z-újjaépítésével kapcsola-községrésznek egy á-iskolával való ellátás-telek kijelölése, illetve-Elemér, vármegyénk-vasárnap utazott ki Z-földművelésügyi minis-állami segítő-akció v-területet ki is szemelte-□-ól nagyságú telek-iskola részére, mely-figyelemmel a községr-jelölt célra a legalkal-

Járványos beteg. a sztankahermányi rő-községben a gyermeke-betegség miatt, bizon-

Bizonyítványm. közzététele. A val-elrendelte, hogy az-és magán felsőnép-, p-iskolák igazgatói, valal-vány helyett másolata-eredeti bizonyítvány, v-nek és számanak, tov-mélyi adatainak meg-való közzététel végett-HIVATALOS KÖZLÖNY s-sára s egyidejűleg az-tegyenek a miniszterne-másodlat kiállításáról.

Lakpénz engedélyezése. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Kuzmáné Koscs Anna* bártfamihályói áll. elemi iskolai tanítónő részére a folyó tanév elejétől kezdve évi 480 kor. lakpénzt engedélyezett.

Helyettes-tanítói változás. Poloviscsák Berta demétei áll. elemi iskolai helyettes tanítónő a zemplénrónai hitfelekezeti iskolához rendes tanítónővé választván meg, az eddigi helyettesi állásáról lemondott, minek folytán vármegyénk kir. tanfelügyelője a demétei áll. elemi iskolához *Kassay István*, eddigi felsőmérki áll. elemi iskolai tanítót küldte ki helyettesítésre.

Tanítók özvegyei és árvái javára. Rudnay Klára berzeviczei lakos a háború által sújtottak felsegélyezésére gyűjtött összegből Spák Mihály csendespatikai állami elemi iskolai tanító kérésére 8 koronát engedett át a hadban elesett tanítók özvegyei és árvái javára, mely összeget nevezett tanító 2 kor. adományával 10 koronára kiegészítve, a vm. kir. tanfelügyelőségéhez küldte be. Bálint Dezső kurimai izr. elemi iskolai tanító a tanítók hadiárvái javára gyűjtött 2 kor. 30 fill.-t és Rákos István sárosberettői áll. elemi iskolai tanító ugyancsak a fentebbi célból növendékei körében rendezett gyűjtés eredményeképpen befolyt 4 kor. 08 fill.-t kiegészítve, 5 kor.-t küldött be a kir. tanfelügyelőséghez. Az ekként befolyt pénzt, összesen 17 kor. 30 fill.-t a kir. tanfelügyelőség, hivatali jegyzékébe való bevezetés után, megfelelő kezelés végett a NÉPTANÍTÓK LAPJA szerkesztőségéhez továbbította.

Tanítók alapítványa. Az eperjesi orth. izr. elemi iskola tantestülete nov. 30-ikán megtartott tanácskozásán az iskola igazgató-tanítójának, *Habermann Józsefnek* indítványára egyhangulag hozott határozatában kimondta, hogy az Orsz. Izr. Tanítóegyesület árva-alapja javára megdicsőült királyunk emlékére 100-koronás alapítványt tesz. Ennek kamatai Ó Felsége I. Ferenc József halálának minden évfordulóján egy hősi halált halt tagtárs árvájának lesznek kiadandók. Vármegyénk kir. tanfelügyelője ezen kegyeletes megnyilvánulásért az iskola igazgatójának, valamint a tantestületnek a vall.- és közokt.-ü. miniszter nevében is őszinte elismerését nyilvánította.

Új állami óvoda és iskola létesítése. Zborón a háború pusztításainak helyrehozatala alkalmából a község Zboróváralja nevű részének újjáépítésével kapcsolatban tervbe vétetett ezen községrésznek egy áll. óvodával és áll. elemi iskolával való ellátása is. Az ehhez szükséges telek kijelölése, illetve biztosítása céljából Szabó Elemér, vármegyénk kir. tanfelügyelője a mult vasárnap utazott ki Zboróra, hol Kovács Gábor földmívelésügyi miniszteri tanácsossal, mint az állami segítő-akció vezetőjével egy megfelelő területet ki is szemeltek. Ilyképpen mintegy 2000 □-öl nagyságú telek biztosítható az óvoda és iskola részére, mely fekvésénél fogva, valamint figyelemmel a községrész jövő fejlődésére, a megjelölt célra a legalkalmasabbnak találtatott.

Járványos betegség. A vármegye alispánja a sztankahermányi róm. kath. elemi iskolát, a községben a gyermekek között fellépett vörhenybetegség miatt, bizonytalan időre bezáratta.

Bizonyítványmásolatok kiadásának közzététele. A vall.- és közokt.-ü. miniszter elrendelte, hogy az állami, községi, egyesületi és magán felsőnép-, polgári és felsőkereskedelmi iskolák igazgatói, valahányszor elveszett bizonyítvány helyett másolatot állítanak ki, úgy azt az eredeti bizonyítvány, valamint a másodlat keltének és számának, továbbá az illető tanuló személyi adatainak megjelölése mellett, a lapban való közzététel végett közvetlenül hozzák a keb. HIVATALOS KÖZLÖNY szerkesztőségének tudomására s egyidejűleg az adatok közlése mellett tegyenek a miniszternek is jelentést a bizonyítványmásodlat kiállításáról.

Polgári iskolai szükségleti összeg. A vall.- és közokt.-ü. miniszter a bártfai áll. polgári fiú- és leányiskola 1916/17. tanévi dologi szükségleteinek fedezésére a már utalványozott negyedévi előleg felül 2671 kor. 20 fill.-t engedélyezett.

Élelmezési pótvajadalom. A vall.- és közokt.-ü. miniszter az eperjesi m. kir. áll. elemi népiskolai tanítónőképző-intézetnél pótlólag felvett bentlakó növendékeknek a folyó tanév végéig terjedő időben való élelmezésére 2376 kor. pótvajadalmat engedélyezett.

Polgári iskolai latinnyelv-tanítási díj. A vall.- és közokt. ü. miniszter a bártfai áll. polgári iskolánál a latin nyelv tanításának el látásával a folyó tanévre megbízott *Schweighoffer Tamás* ottani áll. polgári iskolai tanító részére havi 80 kor. díjat engedélyezett.

Iskolai helyiség kibérlése. A vall.- és közokt.-ü. miniszter a zborói áll. elemi iskola régi épületének az orosz betörés következtében történt elpusztítása folytán, az iskola részére kibérelt helyiség bére fejében az 1916. évi október 1-jétől 1917. június végéig terjedő időre 250 kor.-t engedélyezett.

A «Néplap»-nak iskolák részére való megrendelése. A m. kir. földmívelésügyi miniszter az elemi iskolákkal fokozatos gazdasági ismélőiskolák részére a NÉPLAPOT megrendelvé, a lapot a jövő 1917-ik évben a következő iskolák fogják megkapni díjtalanul, ú. m.: Aranybánya, Bártfa, Berzevicze, Bertót, Boroszló, Deméte, Ferzsó, Girált, Héthárs, Kapi, Keczerkosztolány, Keczerpálvágása, Lemes, Lubotény, Magyar-kapronca, Nagysáros, Nyársardó, Orkuta, Osztópatak, Palocsa, Paloncza, Pécsújfalu, Radács, Roskovány, Sárosberettő, Sárosbogdány, Sárosköszeg, Sósgyülvész Somosújfalu, Szedlicze, Tótrazslavica, Tótsóvár, Zboró.

Új bélyegilletéki fokozatok. Tudvalevő, hogy törvényhozásunk a bélyegilletéki fokozatok tételeit megváltoztatta, mely új bélyegilletéki fokozatok életbeléptetési ideje gyanánt f. évi december 1-je állapotot meg. Itt azonban szükségesnek tartjuk kartársainkat tájékoztatni a törvény 2. §-ának kivételes intézkedéséről, melynek 3-ik bekezdése szerint a közszolgálati alkalmazottaknak, ideértve a nyugdíjasokat is, továbbá a közszolgálati alkalmazottak ellátást élvező hozzátartozóinak azon nyugtáit, amely nyugtákat valamely közpénztárból húzott illetményekről állítanak ki, a háború tartama alatt és a békekötéstől számított két éven belül nem a most megállapított új bélyegfokozat szerint, hanem az eddigi bélyegilletéki fokozatok szerint kell nyugta-bélyegilletékekkel ellátni. Ezen határidő letelte után külön hirdetmény útján annak idején közzéteendő naptól kezdve azonban ezeket a nyugtákat is a törvény szerint megállapított új bélyegfokozatok szerint fog kelleni felbélyegezni.

KÖZGAZDASÁG.

A házinyúl húsának tápláló értékéről.

Azt hiszem, nem lesz érdektelen, ha a mostani hústalan életünk közepette s akkor, amidőn minden oldalról a házinyúltenyésztés felkarolását ajánlják, valamit elmondok a házinyúl húsáról stápláló értékéről és felhasználási módjáról. Tudvalevőleg az emberi szervezetnek a következőkre van szüksége:

1. Fehérjenemű anyagokra, mivel az emberi test maga is főleg ilyenemű anyagokból van felépítve. Állandóan szüksége van pedig az új képzés, részben szerveinek fenntartása céljából továbbá:

2. Zsírokra.
3. Szénhidrátokra.

4. Vízre.

5. Különféle sókra.

Most lássuk csak, hogy 100 gramm különféle húsban mennyi fehérje van.

Van 100 gr. sovány marhahúsban 20 gr. fehérje,	
» kövér »	17 » »
» sovány disznóhúsban 20 » »	
» » borjúhúsban 18 » »	
» lóhúsban	22 » »
» baromfi húsban	23 » »
» házinyúl húsban	23 » »

A könnyen emészthető húsok közé tartoznak a fehér húsok, vagyis a borjú, tyúk, galamb és házinyúl húsa.

Aránylagos olcsósága és gyors előállíthatósága miatt nagy jelentőségű a házinyúl húsa, mely nagyon tápláló és könnyen emészthető. Így nyilatkozik a húsnevelő dr. *Gravitz Ede* egyetemi tanár Berlinben, kinek erre vonatkozó, «A mindennapi élet egészségtana» című műve magyar fordításban *Légrády Testvérek*nél Budapesten kapható.

Látjuk tehát, hogy a közfogyasztás tárgyát képező húsok közt a legtáplálóbb a baromfi és a házinyúl húsa és én, aki közel 25 év óta szakadatlanul tenyészték és fogyasztok úgy baromfit, mint házinyulát, azt mondhatom, hogy a két állattenyésztési ágat egymással összehasonlítva, a tőkebefektetés, a haszon, a fáradság, a veszteség és a hús finomsága szempontjából a mérleg serpenyője a házinyúltenyésztés javára fog mindezen tételekben billenni. Bizonyos, hogy a baromfitenyésztést is gyakorolni kell, főleg a tojásnyerés végett, de bizonyos az is, hogy a nyúl hús gyorsabban, könnyebben, olcsóbban állítható elő s táplálóbb és jobb ízű, hogy azt ne mondjam, tisztább hús, mert hiszen a házinyúl növényi anyagokon kívül semmi más sem eszik meg, míg a baromfi, mint köztudomású: mindent evő.

A belga óriás nyulak 4-hónapos korban már vághatóak, de legjobban jövőnk ki ha 6—7-hónapos korban vágjuk le a tenyésztésre nem megfelelő színű és alakú nőstényeket és feleszámú bakokat. E kortól kezdve t. i. már nem nőnek a felvett takarmány értékével oly arányban, hogy további tartásuk indokolt lenne. A levágott nyúl húsa levesnek elsőrangú. Épp úgy készíthető, mint a tyúklevés. A megfőtt húst mártással és burgonyával kell tálalni, a levesbe pedig májgaluska való. Kitűnő pörkölt készíthető belőle, épp oly módon, mint a borjúhúsból. Az öregebb, 1—2—3-éves nyulak húsát a csonttól le kell szedni, kevés kövér sertéshússal keverve fasírozottat készíthetünk belőle, mely zsírban kisütve s burgonyapírével vagy borsó-, lencse-, babfőzelékkel elsőrangú sült gyanánt használható. A lehúsolt csontok összetörve és megfőzve húsleves pótolhatnak.

Tapasztalataim és pontos méréseim szerint a 4 hónapos házinyúl tiszta hússúlya belső zsigelek, máj és tüdő nélkül 1 1/4 kg. A 7-hónaposaké 1 3/4—2 kg. A lenyúzott s jól kezelt téli szőrméért darabonként 3 kor. érhető el.

A nyúl húsának, ha a nyúl tisztán tartott ketrecekben és nem szabadban, vagy istállóknak lesz tenyésztve s így trágyalével és más bűzös piszokkal nem érintkezhetik, abszolúte semmiféle szaga vagy íze nincs, a hús színe éppen olyan, mint a friss és fiatal borjúhúsé s íze a baromfiéhoz hasonló.

Mindenki, minden előítélet dacára, mely azonban teljesen indokolatlan, ha egyszer jól elkészített alakban megízlelte, igen megkedveli s fogyasztását nem hagyja abba. Én állandóan tenyésztettem és fogyasztottam, húsolcsóságban és -drágaságban egyaránt és fogom azt tenni a jövőben is, akármiként alakuljanak is a viszonyok.

Ismételve mindenkinek a legmelegebben ajánlom a házinyúltenyésztés felkarolását.

Aktuális közgazdasági hírek.

Vaskartell zsákmányolása. Míg Németországban tudvalevőleg útját állta a kormány a vasárúkat drágulásának, addig minálunk a vaskartell eddig 140 %-kal drágította a bádogot abból az alkalomból, hogy a rézüstöt bádogból készületekkel kellett pótolni, 60 %-kal a vasgerendákat, mert ha nincs is építkezés, de kell a hadvezetőségnek a gránátálló fődözekek betetőzéséhez, és szintén szerény 60 %-kal a rúdvasát, mert hát többet ez a cikk aligha birt volna el.

Bolgár vámhivatalok Macedóniában. Leszkovác, Vranja, Kumanowo, Köprülü, Bojanovci volt szerb macedóniai városokban kezdték meg működésüket.

A román-svájci áruforgalom iránya Románia hadbalépésével Genua—Stockholm—Göteborg—Haparanda—Tronca—Pétervár—Odessza olasz-svéd-orosz állomásokon át vezet. Szép kis kerülő.

Földművelési fakultás a szófiai egyetemen. A mezőgazdasági főiskolát Bulgáriában nem szervezik külön, mint nálunk, hanem a fennálló szófiai egyetem keretében helyezik el.

Cifra hadiméretet tesz közzé a Sacel-láry Bankház Gazdasági és Hadiszekérgyár r.-t. nevű alapítása. Egy milliónyi forgalom mellett több mint negyedmillió a vesztesége. De hogyan? Adóban elszámolnak 266 kor.-t, de jutalékra 200,000 kor.-t. Üzemköltségük 98,000 kor., de irodaköltségük csak Bécsben 92,000 kor. Fizetésül 55,000 kor.-t adtak ki, — negyedrészt annak, amit jutalékban fizettek el. Mégis csak jó a nyilvános számadás kötelezettsége!

Vasútállamosítás Angliában. Állami kezelésbe vették a háború kitérősekor az angol vasutakat is, most azután ennek az állapotnak a rendezésére törekcszenek. Megváltás, részvénybevitás, állami kezelés körül forog a vita. Egy-szóval ott is szakítani kellett a vasutak terén a magángazdálkodás elveivel.

Bőrjegy — Németországban. Egy kiló talpbőrhöz 10 négyzetláb felsőbőrt kaphatnak vele az iparosok. A felsőbőr pazarlását így akar-ják megszorítani.

Emelik a dohánybevitás árát. Az eddiginek másfélszeresét kéri az Omge dohány-termelő-bizottsága a kormánytól. Annyi bizo-nyos, hogy többet fognak kapni a gazdák, s ennél a cikknél az helyén is van. Tudvalevőleg talán csak a szőlő ad és kiván annyi munkát és oly messzire a télbe benyúllót, mint a do-hánykertészkedés. Földünk belterjes művelésé-nek és népünk őszi-téli foglalkoztatásának az érdekében tehát igazán mindent el kell követni, hogy egész dohányszükségletünket itthon ter-messzük, — s még a külföldet is mi lássuk el. Hogy milyen beváltási ára lesz azután a kész-dohánynak, amit elfüstölünk, az teljesen egyre megy. Inkább ezen adjuk ki a gazda nyeresé-gét, mint a búzán, vagy a vágómarhán, csak arra kellene a kormánynak nagyobb figyelmet fordítani, hogy a dohánymag jó és a dohány élvezhető legyen. Aki pedig sokalja a jó füstölni-valónak az árát, hát nem kér belőle. Ebbe senki sem hal bele, ha nem élvezi, csak akkor, ha a mostani rossz dohányra van utalva. Mátyás király se dohányzott, mégis nagy ember lett belőle.

Felelős szerkesztő: Dvortsák Győző. Kiadótulajdonosok: Koós Ernő és Frigyes.

Egy jókarban lévő
használt
cserépkályha
eladó. ::: :::

Bővebbet Divaldnál, Eperjes, Kassai-út 3.

□□□□ Egy használt □□□□
rövid-zongora
megvételre kerestetik.

□□□□ Bővebbet a kiadóhivatalban.

Egy **3-, esetleg 4-szobás**
úri-lakás
azonnal kiadó. □□□

Bővebbet Fő-utca 79. sz. alatt a házmesternél.

„Jótállás a biztos
eredményért.”

Törvé-
nyesen
védve.

Reitter Oszkár

nagybecskereki ny főkapitány
és fajbaromfitenyésztőnek nagy-
szerű találmánya a

„PATKÁNIN”

patkányirtó-szer (nem mérge), mely
emberre és háziállatokra nem ártal-
mas és főül minden más irtószer.

1 doboz ára 3 K, mely ele-
külbelül 60 patkány kiirtásához.
Minden dobozhoz használati utasítás
van mellékelve. Ismerető prospek-
tust, melyben le van írva, hogy kü-
lönféle nagyságú gazdaságban hány
adag használendő, kérésre ingyen
küld a PATKÁNIN-gyár egyedüli
elárújtója, a Torontáli Agrárbank
Részv.-társaság Nagybecskereken.

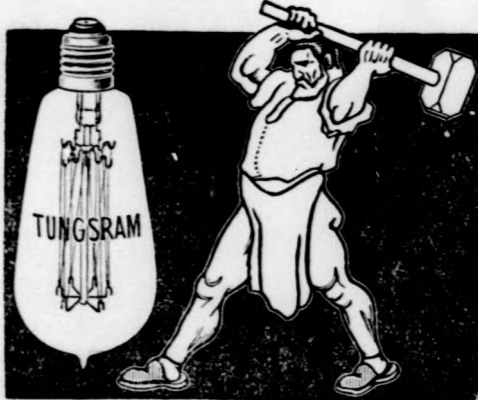
A Tungstram-lámpa

gazdaságos, mert tökéletes és hosszú élettartamú.

A minőségért a gyár szavatol.

Kérje mindenütt a „Tungstram” védjeggyel ellátott lámpát!
Gyártja az Egyesült Izzólámpa és Villamossági
Részvénytársaság, Újpest 4.

..... Hazai gyártmány. ....

HÜVÖSVÖLGYI PARKSZANATORIUM

klimatikus fizikális és diétás gyógyintézet.

... Egyetlen klimatikus
gyógyhely Budapesten
Hidegkúti-út 78. ....

Bel- és idegbetegek részére
... vizgyógyintézettel. ....
Telefon 145-90. és interurban.

Különös tekintettel diétás kezelésre.

Anyagcserebántalmak (cukor-, vese-, vérbajok, köszvény stb.),
valamint az összes gyomor-, bél- és májbetegségeken, szív-
és idegbajokban szenvedő betegek kezelésére. □□ Hízó-,
fogyó- és Lahmann-kúrák. □□ Szabadban való foglalkozás.

A világháború

minden mozzanatról

**bő,
eredeti,
megbízható,
kimerítő**

értesülésekkel, térképekkel, magyará-
zatokkal szolgál az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

olvasóinak.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egy óra . . . 3-30 K | félévre . . . 19 K
negyedévre 9-50 K | egész évre . . . 38 K

Megrendelési cím:

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA
Budapest, VII., Rákóczi-út 54. sz.

EP

Előfizetési árak
Egész évre . . . 12 K
Félévre . . . . . 6 K
Negyedévre . . . 3 K
Hirdetési díj: Egyhasábos
pétisor egyszeri hirdetése
15 f. Közlemények sora 40 f.

Huszon

meghaladó összeg
Sárosban az öt

Az első négy
ménye 18.400,000

eddig meghaladja

Oly hatalmasa
amelyre Sárosvár

Sáros földjének
készségükben ig

senyre kelve min

Elöl járnak a

ban. A vörössipka

hősök, a 67-esek

ságú 32-esek —

tesznek állításain

ket épp úgy lelke

mint a föld ittl

akik vagyonukka

a haza segítségé

Bizonyosak va

az ötödik nemzet

nek zárónapjáig,

sokan fogják tanu

zatkészségüknek

Nem hisszük,

olyanok, akik Sa

nek szegyenére r

ket az áldozatké

cára, hogy mód

Reméljük, nem

alkalmat arra, h

nevezzük őket, h

suk őket.

Mert megérde

Hiszen a haza

lességük teljesíté

is jelent számu

kölcsönbe vetet

kamatot hoz neki

kamatozó, legbiz

Ami pedig a

csak arra a kör

hogy a pénzünt

FÜSZERA

KÁK □ □ □